

Posudek diplomové práce Bc. Filipa KRINKEHO: „Staré tisky litoměřické kapitulní knihovny druhé poloviny 16. století. Katalog a zhodnocení fondu“

Základem diplomové práce Filipa Krinkeho je rozsáhlý katalog 847 tisků litoměřické kapitulní knihovny druhé poloviny 16. století. Zde musím podotknout, že toto číslo není snadno ověřitelné a vychází jen z autorova výpočtu – jednotlivé položky v katalogu nejsou totiž pročíslvány a jsou řazeny pouze podle signatur. Tento postup byl zřejmě zvolen s úmyslem zpřístupnit katalog také digitálně (autor to alespoň ve své práci uvádí), zatím však zřejmě s databází clavius, v níž lze vyhledávat tisky z litoměřické biskupské knihovny, propojen není. Jedinou vyhledávací pomůckou tak prozatím zůstává jmenný rejstřík obsahující jména původců, přesněji autorů a tiskařů (nezahrnuje například jména vlastníků jednotlivých exemplářů z vlastnických poznámek), který nás ovšem nechá na holičkách, je-li titul anonymní či pokud se původce třeba z důvodu poškození tisku nepodařilo určit.

V tuto chvíli posuzujeme ale katalog výhradně jako diplomovou práci, nikoli jako funkční databázi. Je nepochybné, že náročná katalogizace fondu knihovny litoměřické kapituly, zahájená už roku 2009 studenty Univerzity Palackého v Olomouci pod vedením kol. Jany Oppeltové je časově i heuristicky neobyčejným a úctyhodným výkonem. Sám Krinke získal potřebné zkušenosti s katalogizací už při soupisu prvotisků a paleotypů, který obhájil jako svou bakalářskou práci, a tyto své zkušenosti dále rozhojnil při práci s časově navazujícím knižním materiálem. Podobu jednotlivých katalogových hesel zásadně ovlivnily možnosti databáze Microsoft Access a pravidla stanovená mezinárodním standardem z r. 1997, rozhodující ale je, jakým způsobem diplomant tento formální rámec naplnil. I letmé nahlédnutí do katalogu ozřejmí obrovský rozsah vložené práce a znalostí. Klíčové je samozřejmě správné určení tisku a jednotlivých činitelů, kteří se na jeho vzniku podíleli. Práce k tomu vyžaduje dobré jazykové vybavení, zvládnutí problematiky raně novověkých tiskových písem a knihovědné terminologie při popisu vazeb, výzdoby atd. Velmi důležitá je i paleografie při interpretaci vlastnických poznámek a různých zápisků a poznámek v tiscích. Lze konstatovat, že Krinke předkládá v tomto směru zcela profesionální výsledky, jakkoli si celý katalog nesporně ještě vyžádá v některé drobné revize a úpravy (jen namátkou, Grossova hebrejská gramatika se zcela jistě nenazývá *Compendium grammaticae Erbraeae*, nýbrž *Hebraeae*).

Úvodní část práce je logicky rozvržena na kapitoly o dějinách kapituly (resp. biskupství), o vývoji kapitulní knihovny, a o struktuře zpracovaného fondu z 2. poloviny 16. století.

Pokud jde o historickou kapitolu, není přirozeně jejím účelem přinášet nové poznatky, jde o standardní souhrn. Přesto se do ní vloudilo několik nedopatření: například pojem „kapitulář“ ve smyslu člen kapituly (kanovník) neexistuje, pouze „kapitulář“; Ferdinand z Martinic se rozhodně nemohl přimlouvat za proboštský úřad pro svého bratra Leopolda Benna, Ferdinand Leopold Benno z Martinic je totiž jedna a táž osoba; u biskupa Trochty není z neznámého důvodu ani jedinkrát zmíněno křestní jméno.

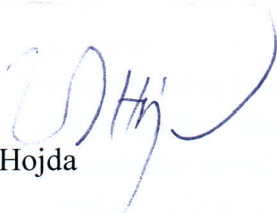
Kapitola o dějinách knihovny vychází především z toho, co vypovídají (vlastnickými poznámkami, značkami, razítky) samotné tisky. Při absenci starších katalogů je to jediná,

nicméně velmi pracná cesta k rekonstrukci historie knižního fondu. Tady opět náleží autorovi velká zásluha. Už jeho stručný přehled dějin knihovny naznačuje existenci některých velmi zajímavých celků (například knihovna soboteckého děkana Františka Vetešníka; upozornění na čtyři velké konvoluty drobnějších tisků, z nichž onen s pohřebními a svatebními kázáními obsahuje pravděpodobně mnoho u nás relativně vzácného materiálu, apod.). Zajímavé je upozornění na svazek, jenž patřil plaskému opatovi Tyttlovi – ten se do knihovny velmi pravděpodobně dostal z plaského probošství v České Lípě. I zde by však bylo možno poukázat na drobná nedopatření: autorem studie o knihovně probošta Žáka z r. 1965 není rozhodně Petr Hlaváček, nýbrž Ivan Hlaváček!; slovo „supralibros“ je nesklonné (tedy ne „supralibri“ nebo „se supralibrem“, jak se v práci vyskytne); jména jsou uváděna místy nejednotně (např. Jaroslav František Ignác Sternberg – tedy česká forma křestních jmen a německá forma příjmení), případně s chybou (Mořic Sachsen-Zeits, místo správného Zeitz); místo autorem důsledně užívaného pojmu „akcidenční tisky“ bych se přiklonil k běžnějšímu „příležitostné tisky“. To jsou ovšem detaily.

Čtvrtá kapitola s rozбором zpracovaného fondu nese nohužel známky jisté uspěchanosti. Tady zůstal autor leccos dlužen – zejména postrádám statistiku míst vydání (resp. tiskařů) a ještě více chybí vyjádření ke konfesijní skladbě fondu, obsahujícího evidentně nemalé množství protestantských titulů.

Tyto nedostatky práce jsou ovšem odstranitelné a vzhledem k výše zmíněnému rozsahu a solidní úrovni vlastního katalogu a v neposlední řadě i vzhledem k autorovu činnému podílu na záchraně dotud opomíjeného knižního fondu navrhuji ohodnotit předloženou práci stupněm „výborný“.

Doc. PhDr. Zdeněk Hojda

Praha, o Hromnicích roku 2014